

Nr 138

Av herr **Larsson** i Hedenäset **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Grundskolor m. m.: Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m.*

(Lika lydande med motion nr 202 i Första kammaren)

I statsverkspropositionen 1963, åttonde huvudtiteln, punkt 108, hemställas om ett anslag till Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m. om 300 000 kronor. Med detta yrkande föreslås anslaget återställas till nivån vid 1950-talets början.

I förhållande till skolöverstyrelsens petita innebär Kungl. Maj:ts förslag en nedprutning med 55 000 kronor. Detta i sin tur medför, att vissa medelsbehov som tillgodoses från detta anslag ej kunnat beaktas i angelägen utsträckning. Härvid må uppmärksamheten särskilt fästas vid följande punkter i ämbetsverkets äskande.

Av anslaget utgår medel till s. k. finnbygdstipendier för elever vid folk- och småskoleseminarier. Härigenom stimuleras lärarrekyteringen till det tvåspråkiga området av Norrbottens län. Senast har riksdagen uttalat sig om denna verksamhet i anslutning till motioner vid 1961 års riksdag. Resultatet härav blev, att stipendiebeloppen förhöjdes från tidigare 800 till 1 200 kr. per år. Nu föreslår skolöverstyrelsen, att antalet stipendier skall höjas med 19 från nuvarande 31 stipendier per år. Detta förslag har dock icke biträttats av departementschefen.

Det måste noteras, att lärarrekyteringen i här berörda bygder är förenad med betydande svårigheter för skolstyrelserna och länsskolnämnden. Ett rätt betydande antal tjänster måste regelmässigt upprätthållas med tjänstinnehavare utan vederbörlig kompetens. I takt med utbyggnaden av grundskolan ökar behovet av antalet lärare och accentueras de svårigheter, som redan föreligger. Det synes oss uppenbart vara en samhällets uppgift att positivt medverka i fråga om lärarrekytering och därmed folkutbildning i de gränsbygder det här gäller. Skolöverstyrelsens förslag om en utökning av antalet finnbygdstipendier framstår mot denna bakgrund som välbetänkt.

Skolöverstyrelsen har i sina petita även föreslagit ett belopp av 10 000 kr. till ny upplaga av läseboken »I våra bygder». I detta sammanhang vill vi anföra följande fakta.

Den första upplagan av boken »I våra bygder» utgavs redan år 1917 och

var redigerad av en av Tornedalens kulturkämpar, fru Julia Svedelius. Nya upplagor har utkommit fram till år 1948, då den senaste upplagan av verket utgavs. Nu är boken slutsåld och ej längre tillgänglig för undervisningsändamål.

Fortfarande och allt framgent är behovet av en särskild läsebok för barnen i det nordligaste Sverige i ämnet hembygds-kunskap mycket stort. Uppmärksammas må att hembygdsundervisningen i dessa bygder har behov av litteratur som beaktar och belyser olika av bl. a. geografiska och språkliga betingelser utmejslade särdrag. Samtidigt är det här fråga om ett spridningsområde, som är så begränsat, att en utgivning av böcker ägnade att bli hjälpmedel i hembygdsundervisningen är beroende av särskilt stöd. Det synes oss härvidlag uppenbart vara en samhällets uppgift att konstruktivt medverka. Vi finner skolöverstyrelsens hemställan om ett anslag av 10 000 kr. till detta ändamål vara synnerligen blygsam och anser rimligt att den bifalles.

Av skolöverstyrelsen har även yrkats ökade anslag för att förstärka stödet till Tornedalens folkhögskola och till de bygdekurser, som anordnas i denna bygd. I och för sig finner vi dessa framställningar representera angelägna behov, som med sin lokala förankring förtjänar särskilt beaktande. Dock har vi funnit det lämpligt att iakttaga återhållsamhet i fråga om anslagsyrkandena. Av denna anledning begränsar vi vårt yrkande till att hemställa, att riksdagen utöver av Kungl. Maj:t föreslagna 300 000 kr. till Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter ytterligare måtte anvisa 22 800 kr. till ytterligare 19 finnbygdsstipendier och 10 000 kr. till ny upplaga av läseboken »I våra bygder».

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts statsverksproposition 1963, åttonde huvudtiteln, punkt 108, till Grundskolor m. m.: Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m. för budgetåret 1963/64 anvisar ett reservationsanslag av 332 800 kr.

Stockholm den 23 januari 1963

Harald Larsson

Ragnar Lassinantti

Ingvar Svanberg

i Hedenäset

Märta Boman

John G. Löfroth

Annie Jäderberg
